

СЕКЦІЯ 2. РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Арбузова Т. В., канд. екон. наук, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки
Білоцерківський національний аграрний університет

РОЛЬ МІСЦЕВОГО УПРАВЛІННЯ У ФОРМУВАННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ АНТИМОНОПОЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Держава та її органи на національному та місцевому рівнях здійснює антимонопольну політику, спрямовану на розвиток конкуренції та стримування монополізму, вдаючись до створення та підтримки існування конкуруючих підприємств з метою забезпечення стійкості кон'юнктури ринку, проведення зваженої цінової політики та гарантій вільного підприємництва.

Антимонопольна політика забезпечується спеціальною програмою заходів Кабінету Міністрів України, затвердженою Верховною Радою країни[1]. Відповідно до такої програми КМУ делегує також повноваження місцевим органам державної виконавчої влади (ОДВВ) щодо антимонопольного регулювання, закріплює його найважливіші показники та індикатори. Суб'єктам політики гарантування конкуренції та запобігання монополізації місцевого рівня належить функція розробки та реалізації локальних конкурентних заходів, які входять до складу регіональних та галузевих програм ринкового регулювання, ініціювання демонополізації об'єктів, вжиття заходів регулювання конкретних ринків і функціонування монополічних формувань. Місія здійснення державного контролю за дотриманням антимонопольного законодавства на місцевому рівні покладена на Антимонопольний комітет країни. Об'єктами антимонопольного впливу місцевого рівня є ринки, монополізовані у встановлених територіальних та товарних межах, суб'єкти господарювання, що мають на них монополічне становище, державні монополічні організаційні структури.

Місцевими монополізованими вважаються ринки, де є наявні штучно створені бар'єри входження суб'єктів господарювання на ці ринки та інші обмежувальні конкуренцію фактори. Штучні перепони формуються внаслідок дискримінації бізнесу з боку органів виконавчої влади держави, регіонального та місцевого самоврядування, протиконкурентних дій інших господарюючих суб'єктів. Відповідно до чинного законодавства дискримінація органів публічної, в тому числі місцевої, влади може виявлятися в забороні чи обмеженні можливості створення нових підприємницьких структур у будь-якій сфері функціонування, лімітування провадження окремих видів діяльності, на продукування конкретних товарів з метою стримування конкуренції, в тому числі шляхом запровадження ліцензування підприємництва та узаконення державної монополії на окремі його види; змушуванні суб'єктів господарювання до пріоритетності

укладання договорів, першорядного постачання товарів установленому колу споживачів; централізованому розподілі товарів певних суб'єктів, який забезпечує їх монополічне становище; встановленні заборони на продаж вироблених товарів в іншому регіоні; наданні окремим суб'єктам господарювання пільг (кредитних, податкових тощо, бюджетних трансфертів), якщо це викликає викривлення ринку; обмеженні прав суб'єктів на придбання та продаж товарів шляхом встановлення ліцензій, квот, митних тарифів у ЗЕД; запровадженні обмежень на внутрішні та іноземні інвестиції, що сприяють монополізації товарних ринків; встановленні інших антиконкурентних обмежень і заборон.

Децентралізація управління є одним із способів демонополізації залежно від особливостей монополізованих ринків, який передбачає реалізацію таких заходів, як розмежування функцій і відповідальності між різними органами виконавчої влади держави; локалізація та регламентація функцій центральних та місцевих ОДВВ, органів регіонального та місцевого самоврядування в частині регулювання діяльності суб'єктів господарювання; усунення не властивих їм функцій зазначених органів та права незаконного втручання в господарську діяльність підприємницьких організацій; скорочення кількості галузевих органів державного управління.

Механізм вжиття антимонополічного законодавства щодо органів місцевого управління передбачає такі напрями роботи: встановлення контролю за їх діями, що можуть сприяти появі нових монополічних формувань, посилення впливу та збільшення частки на ринку існуючих структур; появі та зростанню перешкод вступу на ринки суб'єктів господарювання. Реалізація першого та другого напрямів ґрунтуються на застосуванні відповідних заходів, зокрема, надання АМКУ висновків про проекти управлінських рішень ОДВВ, органів регіонального та місцевого самоврядування; отримання зазначеними органами згоди АМКУ щодо зазначених питань.

Однією із чотирьох стратегічних цілей «Стратегії розвитку міста Біла Церква на період до 2025 року» є сприяння підприємницькій активності шляхом створення міською владою сприятливого бізнес-клімату та підтримки тих, хто вирішив розпочати власну справу з огляду на розумну спеціалізацію міста. Для реалізації цього міська рада вдається до аналізу Індексу легкості ведення бізнесу, що включає, зокрема, й індикатори щодо конкурентного регулювання [2]. Отже, належному місцевому управлінню належить ключова роль у формуванні та реалізації заходів антимонополічної політики держави, спрямованої на забезпечення зрозумілих, прозорих, недискримінаційних умов ведення підприємництва на всіх рівнях й у всіх сферах діяльності.

Інформаційні джерела

1. Про Державну програму демонополізації економіки і розвитку конкуренції : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.12.1993 р. №

3757-ХІІ.

URL:

<https://ips.ligazakon.net/document/view/t375700?an=110574>(дата звернення: 15.06.2021).

2. Стратегія розвитку міста Біла Церква на період до 2025 року : Рішення Білоцерківської міської ради від 24.03.2016 р. № 123-08-VII. URL:<https://bc-rada.gov.ua/>(дата звернення: 20.06.2021).

Буга Р.Р., здобувач вищої освіти 1-го курсу спеціальності 015 «Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)» Миколаївський національний аграрний університет

РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ПИТАНЬ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ І ТЕРИТОРІЙ ВІД НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ, ЯК ГАРАНТОВАНА БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ

Прийнятні умови життєдіяльності людини прямо залежать від умов безпечного перебування її в навколишньому середовищі. Реалізація заходів щодо захисту населення і територій від негативних наслідків надзвичайних ситуацій (НС) згідно Кодексу цивільного захисту України покладено на виконавчі органи, зокрема, міських (сільських, селищних) рад [1]. Однак на сьогодні система місцевого самоврядування не задовольняє потребам суспільства щодо забезпечення належного захисту населення і територій від НС, насамперед, від пожеж.

Це підтверджується статистикою, яка для України є негативною. Протягом року в Україні відбувається до 300 надзвичайних ситуацій та близько 70 тисяч пожеж, на яких гине понад 2 тисячі осіб. Більше 40 відсотків пожеж трапляються у сільській місцевості [2]. Характер і масштаби природно-техногенних загроз безпеці життєдіяльності людини свідчать, що ступінь її захисту не може бути достатнім, якщо в загальнодержавному масштабі не буде вирішено завдання належного захисту населення, територій та суб'єктів господарювання від НС та їх наслідків. Тому одним із основних заходів реформування адміністративно-територіального устрою країни є побудова системи захисту населення і територій від НС, здатної гарантувати безпеку людині.

При реформі місцевого самоврядування та децентралізація влади, яка відбувається в Україні передбачається передача більших повноважень і ресурсів на рівень територіальних громад [3]. Це означає, що повноваження передаються на найближчий до людей рівнів влади, які спроможні відповідно до чинного законодавства побудувати просту і логічну систему місцевого самоврядування, здатну забезпечити комфортне та безпечне життя громадян.

Стихійні лиха, аварії, пожежі, що виникають на місцевому рівні, постійно завдають великої матеріальної шкоди та призводять до людських жертв[4]. Щоб уникнути негативних наслідків цих подій та для ефективного